

SZERETET

MELYNEK SZAVAIVAL A KISUJSZÁLLÁSI EVANGÉLIUM SZERINT REFORMÁLT NEMES EGYHÁZ HIVEIHEZ,
JÉZUS KRISZTUSBAN ATYJOKFIAIHOZ

szólanak: TÖRÖK IMRE és NAGY ISTVÁN lelkipásztorok.

Csel. 20. 28. Viseljétek gondot magatokról és az egész nyájról, melyben a Szentlélek titeket vigyázókká tett az Isten anyaszentegyházának legeltetésére.

Csel. 20. 24. Semmivel nem gondolok, az én életem is nekem nem drága, csakhogy elvégezhessem örömmel az én futásomat, melyet vettem az Ur Jézustól.

Jézus Krisztus szavai: Máté 10. 40. A ki tégedet befogad, engem fogad bé; és a ki engem befogad, azt fogadja bé, a ki engemet elbocsátott.

II. évfolyam. I-ső szám.

JANUÁR hónapra.

1907. év.

1907.

10 470
Ez esztendőt meg-
áldjad kegyel-
medből Ur-
isten!

5-ik dicséret.

Előszó a „Szeretet“ második évfolyamához.

Tizenkét hónap mult el, mióta e mi kis folyóiratunk, egyházi-vallási képes ujságunk első száma napvilágot látott. Most kezdjük a második tizenkét hónapot. Reménységünk nem szégyenült meg. Biztunk a segítő Istenben, s Isten után a mi szeretett hittestvéreink, a kisujszállási reformált gyülekezet bölcs belátásában, jó érzületében. Nem csalatkoztunk. Csodálatos kis lap ez a mienk, nem hirdet előfizetési díjakat s mégis él. Nem kényszerít senkit adakozásra, csak a szívek önkéntes megnyilatkozására appellál s ime mégis 1017 kor. 66 fillér volt a mult évi bevétele. S mióta az ő év ujesztendőre fordult s ez újból is eltölténk egy kevés időt, már ismét, 123 korona 80 fillér új adomány érkezett, amely összeg ismét elég lesz körülbelől 2 hónapi nyomdaköltségre s így mondhatnók: félesztendőre már biztosítva van a »Szeretet« sorsa.

Nem ért hát semmit — s Isten velünk lesz, — ezután sem fog semmit érni azoknak az ungorkodása, kik be nem fogadták, ablakaikon kidobták a »Szeretet«-et. Ezek voltak, akik meg kedves vendégként fogadták nemcsak házukba, de szívükbe-lelkükbe is, amiket szerető szívünkben szakítva megirtunk. Fogadják továbbra is szívesen!

Az igazságot meg kell mondanunk ezután is, mint eddig megmondtuk. De tettük s tesszük ezt mindig szeretettel, úgy, hogy előttünk mindig a mi hitsorsosaink igaz java s egyházunk, Isten országának virulása lebeg cél gyanánt. Semmi más! Hogy a tévelygésekről lerántottuk a leplet: ez nekünk kötelességünk volt és tettük ezt az Igazság Istene nevében. Persze, akiknek az igazság bármily szelid kijelentése fáj, azok ellenségei a »Szeretet«-nek. Kérve kérjük őket, lágyítsák meg a szívöket; igazak annak a bölcs régi lelkipásztornak szavai: Mennél jobb, mennél igazabb ember valaki, a tanítást, intést, még a dorgálást is annál szívesebben fogadja, mert belátja, hogy ő gyarló s be-

látja, hogy a tanítás, intés, vagy a dorgálás is az ő jobbulását célozza.

Hogy miért van kép a mi kis ujságunkban? — Csak az ne volna, — mondják, akik még a kákán is görcsöt keresnek. Hiszen édes Atyámfiak! épen ezzel akartuk — nagy költséggel, mert a kép drága, ékesíteni e kis lapot. Hány derék, jeles emberünk emlékét örökitettük meg csak egy év alatt is! Nézzetek végig a sorozaton!

Ezután még szebb képeket is igyekszünk adni, kunvárosunk életéből. Nagyemlékü embereink is vannak még, kiknek arcképe e kis lapba kerül: a néhai való hies Illésyék képe már is kész — aztán vannak áldott emlékü hagyományozóink, kiknek emlékét jól esik örökíteni; szinte mondhatnók: évtizedekig ki nem fogunk az irnivalóból, az előterjeszteni valóból. Átmeneti nehéz időket élünk; a lelkipásztor ki, népe szíven tartja a kezét, sokat kell, hogy elmondjon, lelkére kössön hűveinek, őket Isten után oltalmazza a lelki veszedelmektől.

No, mi kifogás is van még?

Hogy a baptistákat stb. ostoroztuk? Krisztus Urunk is megtette ezt a templom ellenségeivel, beszennyezőivel. Különb is mi nem annyira őket akartuk bántani, eléggé bánthatja őket a saját lelkükismerete, — mint inkább a mi hitünket, egyházunk igazát védtük erélyesen és bátorsággal.

És hogy annál jobb, annál tökéletesebb legyen e kis ujság, melyben megvalom én, ki eddig egyedül szerkesztettem e kis lapot, — sok örömet, nagyon sok örömet láttam s véghetetlen fontosságot tulajdonítok e lapnak, melyben a lelkész 2300 hajlék lakójához, 10000-nél több szívhez szólhat egyszerre — mondom, hogy annál tökéletesebb legyen a lap szerkesztése, tartalma: szerkesztőtársamul kértem magam mellé testvérként szeretett lelkészársamat, kit a jó és bölcs Isten — mondhatom! — egyházunk javára vezetett ide közénk az elmúlt esztendő május havában. Megosztjuk a munkát ő velem. Ahol én gyöngé lennék, lesz ő erős; ahol én félnék, lesz ő bátor; ahol én megcsüg-

gednék, ő felráz Nézünk pedig mindketten az erős, nagy Istenre, a népek Urára, ki ez egyház népének, e gyülekezet hiveinek lelki gondozásában kegyelmével mellettünk áll és megsegít.

Ha Isten velünk, ki ellenünk!

A szívem indít, hogy megköszönjem itt azt a szives indulatot, melylyel engem szeretett kisujszállási Testvéreim, eleddig mindenkor környül-vettetek. Így, óh csak így birtam én el azt a nehéz munkát, azokat a nehéz küzdelmeket, melyeket vállaimra tett a szabadostetszésű Isten a két nagyerős lelkipásztor halála óta. Hányszor s mennyi ideig állottam egyedül, de a ti biztató jóindulatotok, szeretetetek megacélozta lelkemet — a csodatévő Isten is velem volt: megálltam és nem ingadoztam.

Ajándékozatok meg ezután is, szeretett Atyámfiai! a ti igaz jóindulatotokkal, mindkettőnket is, kik prédikáljuk néktek az Istennek beszédét. És ha lelkipásztorok s minden hivek egy értelemmel munkálkodunk, erősen állunk egy lélekben, és hiven harcolunk az evangélium hite által: a mi féltett kincsünk, atyáinktól vett örökségünk, a Sion felvirul.

Isten segits! Ámen.

T. I.

Mit akarunk?

Lelkésztársam már jelezte fentebbi soraiban a »Szeretet« olvasóinak, hogy e lapban ezután mindketten szólunk egyházunk tagjaihoz. Ez természetes. Hiszen minden lelkipásztornak, illetve predikátornak kötelessége szólni az ő népéhez és pedig egyedül a szeretet hangján.

Mikor azért a lapban ezentul nem csak úgy esetlegesen, egy alkalomra írok egy cikket, hanem ime ezennel megkezdém rendszeres munkálkodásomat: e legelső alkalommal elmondom: Mit akarunk mi ketten lelkészek a kisujszállási ref. egyházban? . . . Mondhatnám így is: Mit szeretnénk e városban, sőt mit óhajtánánk országunkban!? Mert mi is polgárai va-

gyunk e városnak, gyermekei e hazának; tehát ezekre nézve is élnek gondolatok lelkünkben, vannak óhajtások szivünkben. De fájdalom! ezen tekintetekben óhajtáson, legfeljebb gyötrő aggodalmon tul nem mehetünk; ennél többet városunkért, hazánkért nem tehetünk, azoknak többet nem adhatunk; mert állásunk, munkakörünk nem olyan, hogy abban ezekért is munkálkodhatnánk, — legalább közvetlenül nem. Közvetve azonban már igenis. Mert mindenki, a legegyszerűbb munkakörben is, ha kötelességét becsülettel, hiven teljesíti, azzal a köznek, tehát városának, hazájának is használ.

Tehát mi használni akarunk e mi szegény hazánkunknak, mert rajongó szeretettel óhajtjuk ennék boldogságát; aggódva látjuk, nehéz tusáiban ide-oda hanyattatását.

Használni akarunk e mi városunknak, melynek testi, lelki jólétét, népének boldogulását szivünkben óhajtjuk.

És használni akarunk úgy, hogy dolgozunk, munkálkodunk az egyházban minden, az egyházi munkatéren ismert és nálunk, közöttünk is felhasználható eszközökkel.

Az egyház a keresztyén vallásnak, a Jézus tudományának a tanítója, terjesztője, mondhatnám: letéteményese, bizományosa a világ Megváltójának. Bizományban, letétben van nála, de súlyos felelősség terhe alatt, a Jézus vallása. E vallással a keresztyén egyház köteles építeni e földön Isten országát: azaz a tökéletesség, tisztaság, Isten akarata szerint való élet, a béke, boldogság országát. A milyen mértékben tudja az egyház a vallás isteni erejét az emberi életbe átvinni, azzal földi életünket áthatni, megszentelni: olyan mértékben mozditja elő földi boldogságunkat, munkálja földi jólétünket is. Mennél szilárdabb az egyház a vallás fundamentumán, annál szilárdabb a társadalmi és állami élet. És mennél elevenebb az élet az egyházban — ez pedig a tevékenységben, tettekben tűnik ki, — annál nyugodtabb a társadalmi és állami élet folyama. Mert földi életünk minden munkájában, összes életműködésünkben a vallás olyan té-

nyező, mint a sziv a testben. A sziv pedig, mint tudjuk, az a központi szerv, mely minden vérünket tartalmazza és az egész testbe árasztja. A vér az életerő, a sziv pedig ennek a forrása. Tehát a sziv míg jól működik, élünk. A mint a sziv működése mindig lassuló dobogással eláll, elaluszunk.

Hát elaludtunk lelkünkben. Lelki életünket fentartó szivünk, a vallás megszünt működni. Ezt a működést akar-nánk mi Isten segedelmével, Isten lelkétől támogatva megindítani; egyházunkban akarnánk életet támasztani. Tapasztalásból tudjuk, hogy az erőteljes egyházi élettevékenység jóltevéleg kihat társadalmi életünkre is. Természetes, hogy e hazában mindenütt szerteszét, csak úgy volna e munkának szemmel látható hatása, ha mindenütt felvennék és folytatnák azt nem lankadva. De hát mi másokért nem felelhetünk. Sőt magunkra nézve is kijelentjük, hogy csak addig mehetünk munkánkban, míg azt azok, akikért végezzük, visz-sza nem utasítják. Ha ez bekövetkeznék, mi a felelősséget lelkiösmeretünk és Isten előtt magunkról elhárítjuk. De Isten és lelkiösmeretünk szava megindulni kényszerít.

És mindjárt a munka elején tájékoztatásul szabad legyen hivatkoznunk mindket-tőnk egyéniségére, már amennyiben az a nagyközönség előtt ismeretes. Hivatkozhatunk arra, hogy nem vagyunk szemfor-gató farizeusok, jezsuiták; — nem vagyunk szenteskedő álpróféták; nem áll ellentétben beszédünkkel, tetteinkkel belső lelki világunk. Igaz magyarok vagyunk csupán és emberek. Mint magyarok szomoruan látjuk hazánk népét mind gyorsabb lépéssel rohanni, siklani lefele a romlás lejtőjén, tehát hazánkat sietni a végpusztulás felé. Mint emberek átérez-zük Isten lételetét ő általa elénk szabott magas rendeltetésünket, mely nem vég-ződik el e földi élettel. De látjuk azt is, hogy nem élünk méltóan magas rendel-tetésünkhöz, ember voltunkhoz. Meggyő-ződésünk általában is, de főleg e kettős tekintetben szilárd, ingathatatlan. Ennek megfelelően munkánk, tevékenységünk ön-

tudatos, céltudatos, nem habozó; amit aka-runk, erősen akarjuk; — de okosan, mér-legelve akarjuk. Mi jót akarunk. Egyhá-zunk belső építését. Hangsúlyozom, hogy belső építését, azaz annak Isten orszá-gává tételét, ami néki Krisztus által elébe szabott rendeltetése, és nem külső, vagyis vagyoni építése, mert erre a munkára rendeltetett férfiak ilyen művelt városban vannak elegenden, e munkában mi csak se-gitők vagyunk, amint nekünk is jó volna, ha a mi munkánkban mi is találnánk se-gitő társakra.

Tudjuk — mert hallottunk erre nézve nyilatkozatokat, hogy a mai állapotokkal sok jók nincsenek megelégedve, egész szomoruan látják azokat. Óhajtanák, akar-nák a változást. Ám ha egy célt akarunk, akarnunk kell az eszközöket is. Ám lehet, hogy ezen eszközöket nálunk részben még nem ismerik, részben nem helyeselik. Te-hát elmondjuk, milyen eszközöket akar-nánk mi az egyház belső építésében fel-használni.

Legelső az élő szó az igehirdetés. Tudjuk: a szónak a hatalma nagy. ve-zetni az embereket jó és téves uton egy-aránt; sajnos ez utóbbira ma, és közöt-tünk képebbnek látszik. De nagy volt a jóra is valaha. A Jézus tudományával egy-szerű, iskolázatlan emberekből lett apos-tolok az akkor ismert világnak főbb ré-szeit bejárták és az élő szó hatalmával 3 század alatt, fegyverek és tudomány ha-talmán felépült és fennálló egész világot megdöntötték, t. i. a pogányságot. — Ugyanilyen hatalommal villogtatták az ige kétélű fegyverét a vallásujítás korában. Akkor is e világ szerint szegény, jelen-téktelen emberek, lelkészek, tanítók vívták a rettenetes harcot a világ hatalmasaival. Ezeknek rendelkezésére állottak a börtön, kinpad, bitó, máglya, hadseregek, amazok-nak kezében egyetlen fegyver a biblia; és győztek. A biblia alapján megújított vallást hazánkban is olyan erővel prédikálták, prédikálás után terjesztették, hogy 70—80 esztendő alatt Magyarországon alig volt más vallásu, mint református. Ma a 2 féle protestáns alig ötödrésze ez ország lakos-ságának. Tehát prédikálnunk kell Pál uta-

sitása szerint »mind alkalmas, mind alkalmatlan időben« (2. Tim. 4. 2.) Jézus parancsa szerint »a ház fedeléről is« (Mt. 10: 27.) és prédikálunk, nem más egyházak, vallások ellen támadó célzattal, hanem egyházunk erősítéséért, a vallásos istenfélő élet terjesztéséért, ápolásáért. Prédikálunk, mert hisszük, hogy van Isten; a felől is megvagyunk győződve, hogy lelki-testi megmaradásunk, megtartatásunk, életünk egyedül Istentől van. Ezt a hitet, meggyőződést első sorban az élő szó, azaz prédikálás segítségével plántálhatjuk át mások szívébe, Pál apostol mondása szerint »Mimódon hisznek abban, aki felől nem hallandanak? Mimódon hallanának pedig prédikálás nélkül?!« (Római levél 10: 14. v.) És prédikálunk szeretettel, igaz szívből óhajtván embertársaink javát; soha nem személyeskedve, hanem a szigoruan tárgyilagos, az örök isteni igazságokat szólva, nem lévén egyéb gondolatunk, szándékunk, mint felebarátainknak használni, nem pedig őket sértegetni, még akkor sem, ha minket bántottak. — Prédikálunk komolyan, méltósággal — már amennyit ezen tulajdonságból a jó Istentől nyertünk, — hogy éreztessük hallgatóinkkal a templom szent voltát, a a prédikáló hely nagyjelentőségét. Aztán prédikálásunkban mindenkor Isten tetszését keressük egyedül; az ő jóváhagyó szavát óhajtjuk hallani lelkünkben, a szerint, a mint Pál mondja 1-ső thessalónikai levele 2. r. 4. v.-ben: »aképen szólunk, nem úgy mint embereknek kedveskedvén, hanem mint Istennek.« Ez pedig csak úgy lehet, ha Isten igéjét a maga teljességében prédikáljuk, abból semmit el nem veszünk; mert már az ő testamentomban megmondta Isten Jeremiás prófétának: »az ígét el ne lopjad.« — Kérjük azért azokat is, akiknek talán kifogásaik vannak a mi prédikálásunk ellen, engedjék meg nekünk, hogy mi is lehessünk becsületes emberek és a magunk mesterségével ne csaljunk, ne lopjunk: pedig azt tennénk, ha Isten igéjét nem hiven hirdetnénk. Azt is engedjék meg nekünk, hogy kinyilatkoztathassuk, mely szerint mi érezzük lelkiösmeretünkben Isten szavát; mi érezzük; hogy mikor prédikálunk, Isten nevé-

ben szólunk, az Isten szentséges orcájának megemésztő fénye előtt állunk, rettegnénk azért kimondani egy szót is, mely Isten igéjével és lelkiösmeretünkkel nem egyezik; a félelem és szégyentől lesujtatnánk ott, ha olyat mondanánk, amit nem érezünk, nem hiszünk. — De mi nem is hihetjük, hogy a senkinek személyét nem érintő, csak általános hibákról, bajokról szóló prédikálásunk valakinek bántására lehetne. Óhajtanánk azért, ha fel tudnánk ébreszteni a lelkekben ezt a gondolatot: Milyen szomorú dolog az, hogy ez a szép templom ott áll mindig üresen, járnak, kelnek mellette az emberek, de ajtaját soha be nem nyitják; nem kell nekik az a szent hely, melyet atyáik az ő maradékaik számára is annyi buzgó szeretettel felépítettek, abban mindig enyhet, békét, megnyugvást leltek. Milyen szomorú az, hogy azok a meghatóan szép hangú harangok zugnak-bugnak mindennap; de hívásukat az emberek meg nem hallják. Ha gondolkozni, beszélni tudnának, elmondanák egymás közt; »Miért is vagyunk mi itt!? Hiszen nem kellünk mi már senkinek! Csak nem is olyan nagyon régen még, ha felbugott érchangunk, száz meg száz kapuból ezrek sereglettek csendes templom szent falai közé!« . . . Óhajtanánk ha megint úgy lehetne!

Mi különben készek lettünk volna és volnánk prédikálni templomon kívül is — mert így is lehet. Fentebb idéztem bibliai mondásokat az igének minden időben és helyen prédikálására. Szabad, sőt kötelesség az igével szerteszét járni és azzal tanítani, a szomszéd lelkeket táplálni. Jézus épen ezt parancsolta: »Elmenvén tanítsatok minden népeket.« — Ha p. o. egy Istenhez vágyakozó lélek óhajtana lelki vigasztalást és hivatná a lelkészt: vajon az nem menne-e el és nem olvasná-e a szegény betegnek a bibliát? nem magyarázna-e abból néki? nem imádkoznák-e vele? Sőt inkább, ha megtagadná, azt a lelkészt egyházi hatósága feleletre vonhatná. — Avagy ha többen, sokan óhajtanának összejönni egy magán hajlékban, este avagy bármely szakában a napnak, hogy még egyszer a templomon kívül is hallják az Isten igéjét (mert hátha vannak, a kik életökben az

Isten házát soha meg nem óhajtják, viszont lehetnek, a kiknek erő és vigasztalás, ha szüntelenül Istennel társalognak;) és a lelkész az ő kívánságukra közzéjük menne és ugynevezett házi istentiszteletet tartana: ez hibáztatandó cselekmény volna!? Hátha ezen összejövetelre kíváncznának olyanok, — a minthogy csakugyan a mi gyülekezetünkben is jelentkeztek többen — a kik óhajtának az Isten igéjét, de betegeskedésök miatt templomba nem jöhetnek, míg ellenben téli estéken meleg szobába eljönnének: ez oly nagy bűn volna-é, hogy ezért fenyegetni, támadni, bántalmazni méltó őket!? Hiszen ez már a ma erősen hangsúlyozott egyéni szabadságnak a lábba taposása, ami pedig súlyosan büntetendő cselekmény. — De mindenesetre szomorúan kérdezhetjük: Odajutottunk, hogy duhajkodni, dobzódni, bűntanyákra járni, szinte ott élni, Istent káromolni virtus, dicsőség? Templomba menni Istent imádni, vallásosnak lenni szégyen!? Vajon Istenem nem volna-é jobb, ha ifjainkat ama helyekről összegyűjthetnénk és a hosszú téli estékből velök egyet-egyet itt tölthetnénk el?! Azt mondják; Nem magyar ember természetéhez való. Tévedés, önáltatás, a multak bizonyágtételei szerint. Mert igaz, hogy valami közös helyen istentiszteleti összejöveteleket atyáink sem tartottak; de csaknem minden családban összeültek estéknként ezelőtt még félszázaddal is, és a családfő vezetésével énekeltek, imádkoztak bibliát olvastak — és senki se gondolt olyat, hogy ez szégyen volna; sem baptistának, nazarénusoknak nem nevezték őket, inkább a baptisták és nazarénusok a régi kálvinista szokást ujitották fel és abban azok, kik a mi egyházunkból kiszakadtak, a mi és az ő atyáik szokását követik. — Mi is azért, ha ezt tesszük vagy tennénk, még nem volnánk sem baptista, sem nazarénus papok.

Azt is mondják, hogy ez falusi szokás, melyet az új pap akar ide behozni, a ki nem ismeri a városi szokást. — Nahát 1—2 példa az ellenkezőre! — Az új pap látott esteli istentiszteletét Zilahon, (Szilágymegye székhelye) Kolozsvártt, Pesten, mindenütt imával, vallásos felolvasással esetleg bibliamagyarázattal; és min-

den helyen valláskülöbbség nélkül se-regeltek oda a társadalom minden osztályából. Nevezett helyek pedig nem épen kis faluk. — Még inkább nem falu London, Anglia fővárosa, a világkereskedelem központja, közel 6 millió lakossal, tehát hétszer akkora, mint Budapest és kevés híján harmad része Magyarország összes lakosságának. Feltételezhető, hogy laknak benne nem csak falusi műveltségű és szokásu emberek. Hát ebben az óriás városban minden ember, szegény és gazdag dolgozik egész nap télen nyáron; este a munkából hazatérve átöltöznek és mennek — — — nem korcsmába, hanem felolvasásokra, hangversenyekre és vallásos összejövetelekre, a hol a legelőkelőbb ur és urnő nem szégyel az egyszerű munkás ember mellett buzgón énekelni, imádkozni; e mellett a templomok vasárnap szintén minden rendű rangu emberekkel telve vannak, hanem a vendéglők, korcsmák egész nap zárva. És az angol nemzetet nem tartják épen elmaradottnak sem szellemileg, műveltség tekintetében, sem vagyoniilag. De ugyanigy van Németországban, Svájcban, Hollandiában. Svéd, Dán és Norvégországban. — Akarnánk megéreztetni a magyar néppel, hogy jobban van így mint a hogy nálunk van.

Ennek a kis ujságnak az irását is a vázolt célok munkálására végeznénk. A lelkészi hivatal bizony magában is elég dolgot ad két papnak is. De mi dolgozni akarunk e téren is, ha valamit használhatnánk a szent célnak, keresztyén és magyar testvéreink lelki testi java elősegítésének. Épen azért, mert a mai kor gyermekei annyira elidegenedtek a templomtól hogy ezt pótoljuk. De meg azért is, mert a városi felvilágosodott nép már nem lehet el olvasás nélkül, az ő szellemi szükségletét akarnánk ez ujsággal kielégíteni. Jól esnék, ha a közönség méltányolná a mi fáradozásunkat, melynek béréből bizony mi vagyont nem gyűjtünk. Jól esnék ha olvasnák mindenek e lapot, melyre egyházunk közönségének tulnyomó nagy része még egy fillért sem adott; tehát ha becsülné annyira ezt, a melyet ingyen kap, mint azokat a lapokat, melyekért pénzt ad. Magára népünkre nézve pedig:

nagyon kívánatos volna, ha észrevenné, hogy mi különbség van e lap és azon pesti ujságok közt melyekért pénzt áldoz. E lap hirdeti a szeretetet, egyetértést, terjeszti a békét. Amazok izgatnak, gyűlölséget szítanak; felkavarják a szenvedélyeket, megrontják a lélek nyugalmát, tévútra vezetnek, romlásba visznek.

Mindenütt, ahol élet van cselekedetek is láthatók, mert az élet tettekben nyilvánul. Az egyházi élet kegyes cselekedetekben, jótettekben jelentkezik. Kegyes cselekedetekkel építjük a külsőegyházat, jótettekkel a felebaráti szeretet, irgalom könyörület tényeivel, inségesek segítségével a belsőt, azaz Isten országát. Mi ezt is akarjuk, sőt ezt akarjuk legforróbb kívánsággal; akarjuk egyházunk tagjainak a lelkét felindítani egyházi szent célokért áldozatra, nyomorult felebarátaink segélyezésére. Ez a tulajdonképeni egyházi munka. Épen azért csudálkozva halljuk, hogy némelyek boszszankodva mondják: »Ezek a papok mindig csak kérnek.« — Hát először is nem magoknak kérnek; másodsor meg bizony nem sokszor kérnek, mert kérni alig is mernek, pedig még csak épen hogy megkezdtek ezt a lelkeszi munkát. Aztán hát senki nem ad, ha nem akar. — Ellenben milyen végtelen megelekedést érez a lélek, mikor egy-egy szerencsétlennel jót tehetünk. Mint p. o. a múlt nyáron a midőn egy szerencsétlen családhoz elment egyik lelkesz egy vasárnap néhányad magával; és ott a buzdító beszédre azonnal legalább 15—16 forint értéket átadhattunk az inségeseknek. — Megint az őszön egy elesett öreg pár embert 5—6 forinttal segíthettünk lelkeszi vigasztaló beszéd mellett. Avagy e hó 22-én egy nagy nyomorban levő családhoz, a hol az apa dolgozni nem tud, 7 gyermek didereg, sir körülte ruhátlanul, éhesen, hogy az édes anya az éhségtől elgyengülve kisdédét szoptatni nem bírja, anya gyermeke sápadtak, gyengék — ennek a családnak a mondott napon a két lelkesz könyöradományokból 7 forintot adott át személyesen. És hányan lehetnek e városban ily nyomorultak, kiken nincsen, ki segítsen!? Nagy vakmerő beszéd az hogy »segítsenek magokon!«

És milyen nemes cselekedet az, hogy

a »Szeretet« mult évi decemberi számában a jó lelkek szeretetébe ajánlottam a tanyai nép istenitiszteletéhez beszerzendő harmóniumot, egyesek adakozásán kívül egy házaspár felajánlotta, hogy saját költségükön beszerzik ezt a szép kedves hangszert, mely ott orgona helyett lészen. Így aztán most már harangra gyűjtünk.

Eképen akarnánk mi építeni, erősíteni egyházunkat. Lelki szemeink előtt lebeg a régi szenvedő magyar református egyház, mely mérhetetlen szenvedései közt lélelemben erősebb volt, mint ma a békében élő. Előttünk van a nagy művelt nemzetek példája, melyek gazdagok, hatalmasok, mégis istenfélők, vallásosok, azaz épen azért hatalmasok, gazdagok, mert vallásosok. Elgondolkozunk: »Ha mi is ilyenek lehetnénk!« Népeiségünkhöz mértén gazdagok! Ha tudnánk lenni előbb istenfélők, vallásosak!? Ez pedig csak rajtunk áll, csak akarnunk kell! Az Isten bizonyosan megsegít!

Nagy István

lelkész.

Egy költemény,

melyet országös hirű költőnk Kozma Andor irt s melyet a legutóbbi vallásos estélyen nagy hatással szavalt PANTHÓ VILMA tanítónőnk.

Krisztus mindenütt.

*Ne a falon ne képben, jelben
De a kebelben
Legyen ott Krisztus mindenütt!
És ne csupán mint puszta hit,
De mint az erkölcs legjava.
Jóságos, égi szent szava
Találjon utat oda is,
Hol neve nem nem kell áhitatra,
Hol nincs hit és ha van — hamis.
Türelem, Szeretet, Bocsánat —
Epedjen a világ utánad!
S legyen ott Krisztus mindenütt!
Még ott is, hol őt tagadják,
Ha mély erkölcsét befogadják,
Pogány szivek szintén javulnak,*

*S szelid erkölcsben
Enyhülve bölesen,
Őt vallják tudtokon kívül.
Mig ott, hol a hit megkövül,
S Krisztus csak áldott puszta név
S erkölcs híján hitbéli hév,
Csupán gyülölködésre kész,
Árasztva a világra vést, —
Legyen bár képe diszhelyen:
Ott Krisztus nincs jelen!*

*

*Legyen ott Krisztus mindenütt! . . .
Világfentartó szerelem,
Ha ifju szívbe kap tüzed,
Ne rontsd meg a férfit,
Ne rontsd meg a nőt!
Légy tiszta, szép! . . . Két élet üdve,
Mely Isten asztala előtt,
Krisztus nevében úgy szövődik,
Hogy sirig tartó, szent legyen.
S hogy tul azon örök időkhig,
Sok ember-nemzedék tekintsen
Rá vissza hű emlékezéssel,
Mint élte kristály kutféjére.
Hogy a szívünket szeny ne érje:
Legyen ott Krisztus mindenütt!*

* * *

*Házunkban, édes otthonunkban,
Hol annyi mély nagy örömünk
És annyi gondunk s bánatunk van, —
Hol az anya élet-halálharc
Között ad éltet kisdedének, —
Hol cseng ma gyermeki kacaj
S holnap szívet ráz szörnyü jaj, —
Hol most vidáman zeng a dal,
Majd felbug temetési ének, —
Hol mégis dusnak és szegénynek
A földi üdvnek napja süt:
Jó sorsban szép utmutatásul,
Balsorsban nagy vigasztalásul:
Legyen ott Krisztus mindenütt!*

* * *

*S az iskolában, a hová
Nemes tudásért jár a gyermek,
Láthatlan töltse bé a termet
A szelid szeretet!
Ott zengjen szinte mindöröklön
A szent ige a légbé fenn:
Hagyjátok hozzám jönni őket,
A kicsiket, — övék a menny!
Tanuljátok ott meg, a mely éltet —
És ne, a mely öl, a betüt —
Legyen ott Krisztus mindenütt!*

*

*S künn a közélet
Forgatadában,
Förgetegében,
A hol az érdek
Harcai dulnak
S el-elvadulnak.
A hol temérdek
Sebet adunk,
Sebet kapunk.
'Hol az igazság,
Ha gyöngye — vérzik:
'Hol erős gazság
Ökle megérzik;
Hol a kenyér
Dija verejték
S néha — vér;
'Hol ki-ki tür —
És ki-ki üt —
Hogy harcunk emberséges legyen
S ne csupa csufság,
Ne csupa szégyen:
Legyen ott Krisztus mindenütt!*

*

*S a fegyveres csatákon is,
Mikor a hon, vagy a szabadság
Kezünkbe adja az acélt
S ölünk s halunk,
Nem nézve eszközt, csak a célt —
Hogy még az ellenségben is
Emberré szeressünk,
Testvért becsüljünk
S kegyetlenségbe itt se essünk,
Hogy ihletett hőssé avassa,
Ki szent eszmékért halni tud,
A lágy szívüt,
S hogy irgalommal átalhassa
A zord szívüt,
Kemény kezüt:
Legyen ott Krisztus mindenütt!*

*

*S vetődjünk bármi tájra
És érjen jó vagy balszerencse:
Jó és gonosz akadjon rája
Hogy azt segítse, ezt megmentse!
Bölcsönktől fogva, mig csak élünk.
Mint láthatatlan szent vezérünk —
S ha éltünk végórája üt,
Mint megnyugvásunk és reményünk:
Legyen ott Krisztus mindenütt!*

Tudósítás az elmúlt 1906. évről.

Egyházunk hiveinek száma volt 1906. kezdetén: 6341 fi, 5932 nő; összesen 12273 lélek.

Az 1906. évben született 204 fi, 189 nő; összesen 393.

Törvényes ezek közül 186 fi, 181 nő; összesen 367.

Törvénytelen: 18 fi, 8 nő; összesen 26.

Halvaszületett: 9 fi, 5 nő; összesen 14.

Keresztelést nem ért: 4 fi, 2 nő; összesen 6.

Ikerszületés történt 5 esetben, ezek közül egy hármás-ikerszületés volt, amihez hasonló régen történt egyházunkban. Áldásék az Isten, hogy megőrizte, megtartotta az ifju édesanyát!

Konfirmáltak: 84 fi, 68 leánynövendék, összesen 152.

Vajha megtartanak a fogadást, melyet tettek, midőn Ur szent asztaláról először ettek.

Urvacsorához járultak:

Böjtben:	113 fi	114 nő	összesen	227.
Husvétkor;	178 »	348 »	»	526
Pünköstkor:	186 »	244 »	»	430.
Konfirmációkor	101 »	140 »	»	241.
Uj kenyérré	72 »	134 »	»	206.
Uj borra:	130 »	158 »	»	288.
Karácsonykor:	210 »	211 »	»	421.
Összesen:	990 »	1349 »	»	2339.

Vajha ne volt volna egy se az Ur szent asztalához járultak, közül ki önmagának kárhozatot evett és ivott volna!

Esküdött az 1906. évben: 101 pár. Ezek közül tiszta református pár 97, ve-gyes: 4.

Isten kegyelme legyen frigyökön, szivökön!

Elhaltak az 1906. évben: 163 fi, és 178 nő; összesen 341-en.

Mennyi remény, mennyi öröm szállt a sirba! Legyen meg Isten szent akarata! Aludjanak az elaludottak a B. F. R. A.!

Egyházunk népessége 1906. végén, hozzáadván a szaporulatot az év elején kimutatott lélekszámhoz, lesz: 6382 fi és 5943 nő, összesen: 12325 lélek.

Legyen mindezenek — a csecsszopók-tól kezdve a sir szélén görnyedező öregekig — mindnyájunkon az Istennek áldása s a mi mi Urunk Jézus Krisztusnak kegyelme!

A puszták egyháza.

A Mennyei jelenésekről írott könyv 12-ik részében az a látomása van leírva Jánosnak: »Láttaték nagy jelenség az égben: Egy asszony felöltözött vala a napba; lábái alatt vala a hold, fejében 12 csillagoknak koronájok Szüle fiu magzattott, ki vasveszszövel birandó vala minden pogányokat. . . . Az asszony pedig elfuta a pusztába, hol vagyon Istentől készítette helye.«

Az írásmagyarázat kifejtette, hogy ez az asszony a látomást látó szent író lelkében a nap sugárözönétől körülfolyt Izráel az ő 12 nemzetségével. Fia a belöle támadt keresztyén egyház, mely a pogányok üldözése elől a pusztába menekül; ott védi, takargatja az Isten, míg felnevedik, azaz a keresztyén egyház elterjed, megerősödik.

A bibliai kép alapján a franciaországi református egyházat nevezték a rettenetes üldözések idején puszták egyhá-zának 1685—1787-ig; mert e több mint száz év alatt a francia reformátusok csak

pusztákban és örökös életveszélynek kitéve tarthattak istentiszteletet.

Nálunk is van »puszták egyháza« De, legyen hála érte az Istennek, nem olyan mint az első keresztyéneké és franciáké. Nem szomorú, nem kesergő, hanem örvendező. Pedig még csak most támad. De épen az ad örömet. A kisujszállási határ egy részén az u. n. Lipcsei-féle iskola körül van támadóban egyház, — nem azzal a szervezettel ugyan, a milyennel bir az itt bent levő, nem is lesz ő neki — legalább egyhamar! — külső szervezete, vagyonnal, ügykezeléssel, hivatalnokokkal, mert ezekre nézve az anyaegyház védő szárnyai alatt lesz. Hanem lesz belőle belső lelki egyház melynek tagjait ezentul egyesíteni, »egy testbe fogja kötözni« (Efézusi levél 4. 12) a közös istentisztelet, melyre az első perctől fova nagy örömmel mentek, ezentul hihetőleg még nagyobb örömmel seregelnék a pusztai lakók, mert az iskola, mely istentiszteleti helyül szolgál, ezentul fel lesz szerelve a templom némely külső jeleivel. Jönnek a kegyes lelkék adományaikkal, hogy segítsenek ezeket beszerezni. — A mult év december havában közreadott kérelmünknek már is van visszhangja. Fiszharmónikára adakoztak: Barta Péterné, Gulyás Juliánna asszony 10 kor. N. N. (T. K.-né) 2 kor. Gazdasági olvasókör 10 kor. Nagy Sándor nyug. vasuti ör 1 kor. ifj. Tóth János 10 kor. Kis Imre 1 kor. Tóth Péter 1 kor. N. N. (B. A.-né) 1 kor. N. N. (M. L.-né) 2 kor. id. Török Lajos 2 kor. özv. Szigeti Pálné 1 kor. összesen 41 korona. A január hó 16-án a főgimnáziumban tartott felolvasó estély jövedelmezett 61 kor. 03 fillért, ez összegből nyomtatványra kiadtunk 4 koronát, marad 57 kor. 03 fill. A fentebbi 41 koronával együtt a két összeg 98 kor. 03 fillér el van helyezve takarékpénztárban és pedig most már harangalap gyanánt. Igen, mert egy jólelkű pár ember id. Gönci Sándor és neje (tisztelet nevöknek!:) ajánlkozott,

hogy egy maga áldoz a harmóniumra és ezmár meg is van rendelve. Minthogy a tanyai nép egy harangot is óhajtana, ezentul erre gyűjtünk. Isten nevében adakozzanak hát a jó emberek a tanyai nép harangjára! Hiszen még nagyon sokan vannak jó emberek Kisujszálláson. — Aztán mikor az a harang ott kinn a pusztán megkondul: a végtelen rónán át szálló hangja majd megköszöni a jó szivek jóságát. Hát még a könnyecseppek, mik sok, pusztai ember arcáról a meghatoottságtól végig peregnek csendesen!

Ki tudja! Az a harang valamikor még falut hívogat, gyűjtöget maga köré!? Ugy megkapott a gondolat! Épen az este hallottam, hogy a tanyai nép már így beszél; »Falu lesz még itt! Hiszen ha már lesz templom, jönnek ki sokan állandó lakásra s itt megtelepednek!« Ebben az a megkapó hogy ime az ember önkénytelenül, hogy ha társaságban akar élni, legelső szükség a templom.

Nagy István
írkész.

Felolvasó estélyek.

Kettős célt óhajtanánk ezekkel munkálni. Nemesebb természetű szórakozást talán némileg tanulságos néhánypercet nyújtani városunk művelt közönségének. Azután meg némi kis segítséget nyerni kegyes célunk: a tanyára szerzendő harang alapjához, a közönség önkénytes adakozása által.

Volt már egy estélyünk január 16-án a főgimnázium tornatermében, melynek bevételéről lapunk más helyén elszámoltunk.

Még két felolvasó estélyt terveznénk február és március hónapokban; szintén a hónap közepe táján és ugyanazon helyen. Jelentjük ezt már most azért, hogy az érdeklődők korábban legyenek értesülve és illetőleg a hír szélesebb körökben elterjedjen. Mert első felolvasó estélyünk felől, a mint sejtjük kevesen és későn vettek tudomást.

Következő estélyeink napját a »Kisujszállás és Vidéke« lapban majd jóelőre közzé fogjuk tenni. De már itt ajánljuk azt városi közönségünk szives figyelmébe.